

Risikorapport

1. halvår 2018

Individuelt solvensbehov og solvenskrav

Fastsættelsen af PenSam Bank's solvensbehov sker på baggrund af en vurdering af de forskellige risikokilder, som påvirker banken.

Denne vurdering foretages minimum én gang årligt, og i den forbindelse forholder bestyrelsen sig til størrelsen af selve solvensbehovet, forslag til valg af stressvariable og -niveauer, potentielle risikoområder samt de fremtidige vækstforventninger. Hermed er bestyrelsen i stand til at træffe afgørelse om størrelsen af PenSam Bank's solvensbehov, således at banken er i stand til at dække de fornødne risici, jf. § 124, stk. 1 og 2 i Lov om finansiel virksomhed.

Direktionen evaluerer løbende udviklingen i solvensbehovet og solvensprocenten.

Metode

Metoden til beregning af det individuelle solvensbehov tager udgangspunkt i 8+-metoden, hvor solvensbehovet opgøres som 8% af de risikovægtede poster med tillæg på de områder, hvor banken har særlige risici. De risikokilder, der er medtaget i metoden, er efter PenSam Bank's opfattelse dækkende for alle de risikoområder, som lovgivningen kræver, at ledelsen skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici, som ledelsen finder, at banken har påtaget sig.

De potentielle tillæg til solvenskravet på 8%, der tages i betragtning, er følgende:

- **Kreditrisiko**
  - Store kunder med finansielle problemer
  - Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer
  - Koncentrationsrisiko på sikkerheder
- **Markedsrisiko**

- Renterisiko
- Aktiekursrisiko
- Valutakursrisiko
- **Indtjeningsrisiko**
- **Risiko for høj udlånsvækst**
- **Operationel risiko**
- **Likviditets- og fundingrisiko**

Beskrivelse af de enkelte risikokilder

Kreditrisici

Kreditrisiko er bankens risiko for tab som følge af, at en udlånskunde eller en anden modpart misligholder sine forpligtelser. Kreditrisikoen er PenSam Bank's væsentligste risikoområde, og her hvor det største forretningsmæssige fokus ligger. Banken benytter i høj grad modeller som en integreret del af kreditgivningen, idet betalingsevnen for såvel nye som eksisterende kunder vurderes på baggrund af ratingmodeller udviklet i samarbejde med henholdsvis BEC og Experian. Dette bidrager til at ensarte forudsætningerne for tildeling af kredit, hvilket forstærker kreditrisikostyringen i banken.

Fra starten af 2018 er banken overgået til at opgøre nedskrivninger efter de nye IFRS 9 regler. Ifølge de nye regler skal der nedskrives et forventet kredittab på alle engagementer. PenSam benytter sig dertil hjælpeværktøjer fra BEC og LOPI og sikrer dermed en velfunderet og standardiseret industriløsning. Der foretages løbende opfølgning på enkeltengagementer samt opfølgning på udvikling af stadier og migrationer mellem stadier. Omfanget af nedskrivninger er steget som forventet efter overgang til de nye IFRS 9 regler. Pr. 30. juni halvåret 2018 udgør nedskrivningerne 29,1 mio. kr. mod 23,1 mio. kr. i samme periode sidste år.

I beregningen af tillæg til solvensbehovet for ekstraordinær kreditrisiko ud over solvenskravet på 8%, sondres der mellem tre om-

råder: 1) Store kunder med finansielle problemer, 2) Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer og 3) Koncentrationsrisiko på sikkerheder.

Store kunder defineres her som kunder med et samlet engagement på mere end 0,5% af kapitalgrundlaget efter den nye vejledning fra Finanstilsynet. På nuværende tidspunkt har PenSam Bank få sådanne kunder, som udløser et mindre tillæg ud over 8%-kravet. For så vidt angår koncentrationsrisikoen på individuelle engagementer medregner banken et tillæg hertil, hvis bankens 20 største engagementer udgør mere end 4% af basiskapitalen, jf. Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for kreditinstitutter

Banken har ikke nævneværdige eksponeringer ud over detailsegmentet. Dårlige konjunkturer i en eller flere brancher tillægges således ikke større betydning.

Kredit- og sikkerhedsporteføljen betragtes hovedsageligt som veldiversificeret, dog med en relativ stor eksponering mod andelsboliger.

På grund af den store koncentration i andelsboligsegmentet, medtages et tillæg til koncentrationsrisiko på udlånet til andelsboliger. Det skal dog bemærkes at sikkerhederne i andelsboliger hovedsageligt ligger i intervallet 0-80%. Banken indhenter i dag elektroniske regnskaber på andelsboligforeningerne, og overvåger løbende værdiansættelse af foreningerne.

Markedsrisici

Markedsrisikoen i PenSam Bank består hovedsageligt af renterisiko. Denne stammer fra placering af overskudslikviditeten fra indlånsoverskud i likvide fondsaktiver. Bankens investeringsportefølje er udelukkende placeret i DKK denominerede aktiver af høj kreditkvalitet. Igennem investeringspolitikken og de dertil hørende retningslinjer er

der sat grænser for den maksimale varighed i obligationsporteføljen, som generelt tilstræbes at være lav. Da obligationsporteføljen udgør en væsentlig del af Bankens balance, kan renterisikoen i forhold til basiskapitalen dog godt være væsentlig, selv ved lave varigheder. Der indregnes på nuværende tidspunkt et mindre tillæg til solvensbehovet for renterisiko baseret på den maksimale rammeudnyttelse de seneste 12 måneder.

Banken har ingen betydelige eksponeringer imod aktie- og valutakursrisiko, hvorfor disse vurderes at være dækket af 8%-kravet.

Indtjeningsrisici

For at tage højde for eventuelle tab og eventuel utilstrækkelig indtjeningsevne til at absorbere disse, medregnes et tillæg ud over 8%-kravet, hvis basisindtjeningen er mindre end 1% af bankens samlede udlån og garantier, jf. Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for kreditinstitutter.

FOA fordelsprogrammet har i første halvår 2018 ført til vækst i det samlede udlån og garantier. Væksten følger den budgetterede udvikling og der forventes at basisindtjening stiger i samme grad men over en længere tidshorison. Indtil videre inkluderes der derfor et mindre tillæg i solvensbehovet for indtjeningsrisikoen.

Udlånsvækst

For at tage højde for, at en høj udlånsvækst kan påføre banken en overnormal kreditrisiko, medregnes et tillæg for udlånsvækst i solvensbehovet, hvis banken forventer en udlånsvækst på over 10% for det kommende rullende år. Bankens forretningsplan giver ikke anledning til at indregne et tillæg for udlånsvækst i solvensbehovet på nuværende tidspunkt.

Operationelle risici

Operationelle risici i PenSam Bank holdes på et lavt risikoniveau igennem en proaktiv risikostyring og et veletableret kontrolmiljø. Til den kvantitative estimering tager banken udgangspunkt i Lokale Pengeinstitutters (LOPI) praktiske tilgang til vurdering af, hvorvidt der er behov for at medregne et ekstra tillæg for operationelle risici. Ved denne tilgang tages udgangspunkt i en liste på 18 potentielle kilder til operationelle risici. Manglende overholdelse af et eller flere punkter på listen bør give anledning til vurdering af, om der skal medregnes et tillæg herfor.

En mindre del af bankens IT-drift håndteres i egenudviklede systemer, hvilket begrunder et tillæg for operationel risiko på 0,1% af de samlede risikovægtede eksponeringer. Der pågår aktiviteter for at reducere den operationelle risiko forbundet hermed.

Udover ovennævnte punkt, giver listen over kilder til operationelle risici ikke anledning til overvejelser om yderligere tillæg.

Likviditetsrisici

I 8+-metoden skal et pengeinstitut alene medregne et tillæg til likviditetsrisiko, hvis

det er afhængigt af likviditet fra professionelle aktører, jf. Finanstilsynets vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter. Det sidste er ikke tilfældet for PenSam Bank. Derfor indregnes der for nuværende ikke et tillæg til solvensbehovet for overnormal likviditetsrisiko.

Gearingsrisiko

Banken opererer med en konservativ målsætning vedrørende gearing og opgør løbende gearingsgraden i henhold til CRR artikel 429 og 430. Udviklingen i Bankens gearing overvåges løbende. Da gearingsgraden ligger stabilt på et lavt niveau med en værdi over 12%, indgår gearingsrisiko på nuværende tidspunkt ikke i vurderingen af særlige risici.

Opgørelse af solvensbehov

Opgørelsen af solvensbehovet pr. 30.06.2018, opdelt på de forskellige risikokilder, fremgår af tabel 1.

Tabel 1. PenSam Bank's solvensbehov opdelt på risikoområder

Risikoområde	Tilstrækkeligt kapitalgrundlag (mio. kr.)	Solvensbehov pr. 30.06.2018 (%)	Solvensbehov pr. 31.12.2017 (%)
Lovpligtige minimumskrav (8%)	110,6	8,0%	8,0%
Tillæg for:			
- Kreditrisici	6,8	0,5%	0,5%
- Markedsrisici	2,7	0,2%	0,4%
- Indtjeningsrisici	1,5	0,1%	0,0%
- Udlånsvækst	0,0	0,0%	0,0%
- Operationelle risici	1,4	0,1%	0,1%
- Likviditetsrisici	0,0	0,0%	0,0%
I alt	123,0	8,9%	8,9%

Som det fremgår af tabellen, er det (foruden 8%-kravet) primært kreditrisici der er betydende for solvensbehovet. Det tilstrækkelige kapitalgrundlag er således fastsat ud fra det individuelle solvensbehov, der er større end både minimumssolvenskravet og der lovpligtige solvenskrav. Banken har ikke et solvenskrav som følge af påbudte foranstaltninger.

Siden årsskifte har den stigende salgsaktivitet ført til en stigning i omkostninger og en stigning i udlån og garantier imens basisindtjening følger forskudt efter. Derfor tillægges

der nu 1,5 mio. kr. eller 0,1% for indtjeningsrisiko efter finanstilsynet vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter. Desuden er der fra juni 2018 indarbejdet den nye grænseværdi på 0,5% af instituttets kapitalgrundlag (tidligere 2%) for kreditrisiko for store kunder med finansielle problemer. Dette medfører en stigning i kreditrisici med 0,1%.

PenSam Bank's kapitalforhold med hensyn til kapitalgrundlag og solvens fremgår af Tabel 2.

Tabel 2. PenSam Bank's kapitalforhold

	Pr. 30.06.2018	Pr. 31.12.2017
Kapitalgrundlag efter fradrag, mio. kr.	250,8	253,0
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag, mio. kr.	123,0	115,5
Kapitalprocent	18,1%	19,5%
Solvensbehov	8,9%	8,9%
Kapitalbevaringsbuffer	1,875%	1,25%
Solvensoverdækning	7,4%-points	9,4%-points

PenSam Bank har pr. 30.06.2018 opgjort solvensoverdækning til 7,4% ud fra et individuelt solvensbehov på 8,9% og kapitalbevaringsbuffer på 1,875%. Faldet i den solvensmæssige overdækning siden 31.12.2017 skyldes for det ene en opjustering af kapitalbevaringsbuffer med 0,5% og for det andet stigning i de risikovægtede eksponeringer på grund af udlånsvæksten, hvilket medfører et fald i solvensprocenten. Faldet i solvensprocenten følger ligesom væksten den budgetterede udvikling og giver derfor ikke anledning til et øgede risikobillede.

Overdækning anses som tilstrækkelig stor i forhold til at imødekomme indfasning af kapitalbevaringsbufferen og krav til nedskrivningsegående passiver samt aktiverin-

gen af den kontracykliske buffer. Kapitalgrundlaget vurderes således tilstrækkeligt til at imødekomme fremtidige risici. Banken har fravalgt muligheden for en 5 års overgangsordning for indregningen af IFRS 9-effekten på kapitalgrundlaget. Effekten er således fuldt indregnet i egenkapitalen. Den regnskabsmæssige effekt af overgangen har reduceret egenkapitalen 1. januar 2018 med 2,2 mio. kr. efter skat.